

Висновки. Переведення галузі сільського господарства на засади сталого розвитку в Україні відбувається під впливом євроінтеграційних процесів. Досить значними є створення потужної нормативно-правової бази щодо регулювання та створення умов для сталого розвитку. Поряд з цим, відмічається відсутність комплексності та системності у розробці та прийнятті нормативних актів, зокрема низького темпу конвергенції соціального, економічного, екологічного законодавства, в т.ч. в процесі реалізації державної аграрної політики. Враховуючи вище сказане, для поліпшення ситуації слід здійснити такі заходи:

1. прийняти рамкові нормативно-правові акти (концепцію, стратегію, програму) сталого розвитку суспільства, які потім враховувати при розробці галузевих актів, або адаптовувати до особливостей сфер діяльності та галузей народного господарства;

2. привести систему нормативно-правових актів з питань державного управління галуззю сільського господарства у відповідність з засадами сталого розвитку, що створить передумови для сталого розвитку галузі.

СУТНІСТЬ ТА ПРИЧИНИ ПРИВАТИЗАЦІЇ, ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ

*Чорна О.Є., к.е.н., доцент, с.н.с. відділу економічної теорії,
Інститут економіки та прогнозування НАН України, м. Київ, Україна*

На сучасному етапі розвитку суспільства ускладнюється не тільки загальноекономічна складова, а й окремі процеси, що протікають як у глобальному економічному середовищі, так і процеси характерні для окремих типів економік, країн і систем. Особливо актуальним в даний момент є пошук оптимальних підходів до вирішення проблем підвищення ефективності приватизаційних процесів і пошуку ефективного суспільного договору, який дозволить врахувати інтереси всіх сторін.

Аналізуючи приватизаційні процеси в світі необхідно виділити основні види приватизації. Так, згідно Річарду Бруксу існує п'ять основних видів приватизації [1]:

Повна приватизація. Передбачає пряму продаж державних активів у приватну власність. При цьому перехід активів тягне за собою перехід і зобов'язань. Способів продажу державного майна декілька. Найбільш поширеним є випуск акцій і подальший їх продаж на фондовому ринку. Також держава може використовувати прямий продаж активів інвестору через аукціон. Третій спосіб реалізації активів, широко поширений в країнах східної Європи на початку 90-х років, - це ваучерна приватизація, відповідно до умов якої, ваучери, розповсюджувалися або безкоштовно, або за мінімальною вартістю серед населення.

Приватизація операцій. Передбачає передачу управлінської та операційної функції, щодо об'єктів, які перебувають у державній власності, приватному сектору. Прикладом може бути передача прав управління та оперативного обслуговування спортивними об'єктами, концертними залами, платними інфраструктурними об'єктами, такими як платні дороги та мости.

Використання контрактів. Передбачає укладання контрактів на надання послуг приватними підприємствами, відповідно до яких діяльність компаній оплачується безпосередньо державою. Прикладом даного виду приватизації може бути укладання договорів на утилізацію побутових відходів, надання послуг служб громадської безпеки, обробки даних, консалтинг та ін.

Франчайзинг. Являє собою передачу виключних прав на надання послуг у рамках певної географічної території приватному підприємству. Як приклад можна

навести роботу телевізійних кабельних компаній з надання послуг кабельного телебачення, комунальних підприємств та передача послуг, пов'язаних з електро-, газо- і водопостачанням та ін..

Відкрита конкуренція. Передбачає передачу прав на надання послуг кільком приватним компаніям і створення конкурентних умов роботи серед них. Прикладом може бути передача державою прав на надання телефонних та інтернет послуг.

Розглядаючи приватизацію як процес переходу державної власності в приватну, а також з точки зору переміщення управління діяльністю та послугами від держави в приватний сектор, необхідно виділити основні причини приватизації. Згідно зі звітом, наданим Державною комісією з прогнозування та звітності США, основних причин приватизації 7 [2]:

Скорочення витрат. Держава досить часто передає в аутсорсинг, державні послуги, тому що приватні підприємства можуть виконати їх за нижчою вартістю, у зв'язку з тим, що приватний бізнес менш обмежений у кадровій політиці.

Передача ризиків. Держава погоджується оплатити передачу ризиків приватному сектору, що дозволить побудувати більш прогнозований і стійкий бюджет. У таблиці представлено розподіл ризиків в залежності від конфігурації системи.

Джерело доходів. Продаж або оренда державного майна може бути використана, як нове джерело доходів державного бюджету. У цьому випадку кошти від приватизації державного майна можуть бути використані для погашення державної заборгованості, фінансування нових проектів або задоволення потреб бюджету у фінансуванні. Дуже часто надходження від приватизації виступають як заміна нових боргових зобов'язань або підвищення податків.

Якість послуг. Держава дуже часто не в змозі надати високий рівень якості послуг без підвищення їх вартості, в той час як приватний бізнес більш гнучкий, і в змозі забезпечити високий рівень сервісу.

Рівень кваліфікації. Утримання вузькопрофільних фахівців для виконання рідкісних і спеціалізованих робіт фінансово не вигідно державі, у зв'язку з чим, такі роботи часто передаються підрядникам.

Своєчасність. Якщо держава не в змозі виконати проект у встановлені терміни через відсутність ресурсів і часу, то проект може бути переданий для реалізації приватним виконавцям, які в змозі забезпечити своєчасність реалізації проекту.

Гнучкість. Держава через свою кадрову політику часто не в змозі наймати і звільняти працівників по мірі необхідності, наприклад, залежно від сезонності робіт, що виконуються, або наявності проектів, у чому приватні підрядники не обмежені.

Список літератури:

1. Brooks, Richard C. Privatization of Government Services: An Overview and Review of the Literature. Academic journal article from Journal of Public Budgeting, Accounting & Financial Management, Vol. 16, No. 4 – P.320-345.
2. Government Privatization History, Examples, and Issues. Commission on Government Forecasting and Accountability. [Електронний ресурс] – Режим доступу - http://cgfa.ilga.gov/Upload/2006Gov_Privatization_Rprt.pdf
3. McGowan Kenneth L. Value Based Delivery for Public Owners. Paper presented to the National Society of Professional Engineers, July 2000. in "Infrastructure Outsourcing: Leveraging Concrete, Steel, and Asphalt with Public-Private Partnerships." Policy paper by the Reason Foundation, September 2000, P. 38

Розподіл ризиків в залежності від конфігурації системи

Конфігурація системи	Державна власність	Архітектурно-інженерне підприємство	Підрядник
1	2	3	4
Проектування - тендер - будівництво	<ul style="list-style-type: none"> Ризик фінансування капітальних вкладень Юридична відповідальність Ризик, пов'язаний з підтримкою працездатності об'єкта Операційний ризик Політичний ризик Ризик виходу з графіка ** 	<ul style="list-style-type: none"> Відповідальність за проектування Ризик неякісного конструювання * 	<ul style="list-style-type: none"> Ризик неякісного конструювання * Ризик виходу з графіка **
Проектування - будівництво	<ul style="list-style-type: none"> Ризик фінансування капітальних вкладень Ризик, пов'язаний з підтримкою працездатності об'єкта Операційний ризик Політичний ризик 	<ul style="list-style-type: none"> Відповідальність за проектування Ризик неякісного конструювання * Ризик виходу з графіка** 	<ul style="list-style-type: none"> Ризик неякісного конструювання * Юридична відповідальність Ризик виходу з графіка **
Проектування - будівництво - експлуатація - підтримка	<ul style="list-style-type: none"> Ризик фінансування капітальних вкладень Політичний ризик * 	<ul style="list-style-type: none"> Відповідальність за проектування * Ризик неякісного конструювання * Політичний ризик * Ризик виходу з графіка** 	<ul style="list-style-type: none"> Ризик неякісного конструювання* Відповідальність за проектування * Юридична відповідальність Ризик, пов'язаний з підтримкою працездатності об'єкта Операційний ризик Політичний ризик * Ризик виходу з графіка **

Продовження табл.			
1	2	3	4
Проектування - будівництво - фінансування - експлуатація - підтримка	<ul style="list-style-type: none"> Політичний ризик * 	<ul style="list-style-type: none"> Ризик фінансування капітальних вкладень * Відповідальність за проектування * Ризик неякісного конструювання * Ризик операційного ризику * Політичний ризик * Ризик виходу з графіка** 	<ul style="list-style-type: none"> Ризик фінансування капітальних вкладень * Відповідальність за проектування * Ризик неякісного конструювання* Юридична відповідальність Ризик, пов'язаний з підтримкою працездатності об'єкта Операційний ризик Політичний ризик * Ризик виходу з графіка **

* Ризик розподіляється між кількома учасниками (необов'язково пропорційно).

** Ризик виходу з графіка виникає у разі необхідності оплачувати неустойки, що пов'язано із затримкою термінів реалізації проекту.

Джерело: розроблено автором за даними [3]